

Ett ord eller två? Mellanrummet betyder mycket

Berättelse

I svenskan sätter man ofta ihop två ord till ett nytt ord. Det kallas ett sammansatt ord. Ta orden “barn” och “vagn”. Tillsammans blir de “barnvagn”. Ta “sjuk” och “hus”. Tillsammans blir de “sjukhus”. På det här sättet bildar svenskan väldigt många ord.

Huvudregeln är enkel. Sammansatta ord skriver man ihop. Det ska inte vara något mellanrum mellan delarna. Du skriver alltså “barnvagn”, inte “barn vagn”.

När man skriver isär ord som ska sitta ihop kallas det särskrivning. Ibland blir det bara fel. Men ibland ändras hela betydelsen.

Här är ett exempel. “Rökfritt” i ett ord betyder att man inte får röka. Men “rök fritt”, med ett mellanrum, kan låta som att man får röka hur mycket man vill. Samma bokstäver, men nästan motsatt betydelse.

Ett annat exempel är ordet “kycklinglever”. I ett ord är det en del av kycklingen, alltså mat. Men “kyckling lever”, isär, kan betyda att kycklingen lever och är vid liv. Det är inte samma sak.

Hur vet man hur ett ord ska skrivas? Isof är en myndighet som arbetar med språk. Isof ger två tips. Det första är att lyssna på hur ordet låter. Ett sammansatt ord har en speciell betoning. Det andra tipset är att pröva singular och plural. I ordet “skumtomte” böjer man bara sista delen: en skumtomte, många skumtomtar. Då hör man att ordet sitter ihop.

I svenskan kan ord bli mycket långa. Ett långt ord i ordlistan är “realisationsvinstbeskattning”. Det har 28 bokstäver. Men oroa dig inte – de flesta ord är mycket kortare.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
sammansatt ord	ett ord som är gjort av två eller flera ord
sätta ihop	lägga ihop två ord till ett ord
huvudregel	den vanligaste regeln, den man oftast följer
mellanrum	det tomma stället mellan två ord
särskrivning	när man skriver isär ord som ska skrivas ihop
betydelse	vad ett ord betyder
myndighet	ett kontor som arbetar för staten, t.ex. Isof
betoning	hur starkt man säger en del av ett ord
singular	ett av något, t.ex. en tomte
plural	flera av något, t.ex. många tomtar

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är ett sammansatt ord?
  1. Ett ord som man skriver med stor bokstav.
  2. Ett ord som är gjort av två eller flera ord.
  3. Ett ord som kommer från engelskan.
2. Vad betyder “rökfritt”, skrivet i ett ord?
  1. Att man får röka så mycket man vill.
  2. Att man inte får röka.
  3. Att man måste köpa cigaretter.
3. Vad är skillnaden mellan “kycklinglever” och “kyckling lever”?
  1. Det är ingen skillnad alls.
  2. “Kycklinglever” är mat, men “kyckling lever” betyder att kycklingen är vid liv.
  3. Båda betyder samma maträtt.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Huvudregeln är att sammansatta ord skrivs ihop.
  2. Alla svenska ord är korta.
  3. “Barn” och “vagn” blir tillsammans “barnvagn”.
5. Vilka två tips ger Isof för att veta hur ett ord ska skrivas?

Facit

1. 1. Ett ord som är gjort av två eller flera ord.
2. 1. Att man inte får röka.
3. 1. “Kycklinglever” är mat, men “kyckling lever” betyder att kycklingen är vid liv.
4. 1. ja b) nej (texten säger att ord kan bli mycket långa, t.ex. “realisationsvinstbeskattning”) c) ja
5. Exempel på svar: Man kan lyssna på betoningen, för ett sammansatt ord låter på ett speciellt sätt. Man kan också pröva singular och plural, för då böjs bara sista delen (en skumtomte, många skumtomtar).

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret språktext som passar för att öva ordbildning och uttal (betoning på sammansatta ord). Tema: hur svenskan bygger nya ord och varför hopskrivning är viktig. Fråga 3 kräver en första, enkel jämförelse. Låt eleverna jämföra med sina egna språk: sätter man ihop ord till långa ord, eller skriver man flera korta ord isär?

Diskussionsfrågor

- Sätter man ihop ord till långa ord på ditt språk, eller skriver man isär? Ge ett exempel.
- Känner du till något svenskt sammansatt ord som du tycker är roligt eller långt?
- Varför kan det vara bra att veta om ett ord ska skrivas ihop eller isär?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv fyra svenska sammansatta ord. Visa vilka två ord de är gjorda av, t.ex. "barn + vagn = barnvagn".

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isof), Frågelådan: skriva ihop eller isär – <https://frageladan.isof.se/faqs/21159>
- Isof, övningsblad 'Snabba skrivregler – Sätta ihop ord' (PDF) – <https://www.isof.se/download/18.63306d9519329b07c4d3509c/1732093409351/%C3%96vningar%20S%C3%A4tta%20ihop%20ord.pdf>
- Wikipedia: Särskrivning – <https://sv.wikipedia.org/wiki/S%C3%A4rskrivning>
- Svenska Akademiens ordlista (SAOL) på svenska.se – <https://svenska.se/>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Svenskan bildar lätt sammansatta ord genom att sätta ihop flera ord till ett, t.ex. barn + vagn = barnvagn och sjuk + hus = sjukhus. Huvudregeln enligt Isof är att sammansatta ord skrivs ihop, utan mellanrum mellan delarna. Att dela upp ett sammansatt ord i flera ord kallas särskrivning; ibland blir det fel och ibland ändras betydelsen helt. Klassiskt exempel: "rökfritt" (förbjudet att röka) jämfört med "rök fritt" (en uppmaning att röka hur mycket man vill). Andra kända exempel där mellanrummet ändrar betydelsen är "brunhårig sjuksköterska" mot "brun hårig sjuk sköterska" och "kycklinglever" (en del av kycklingen) mot "kyckling lever" (kycklingen är vid liv). Isof tipsar om knep: lyssna på uttalet (sammansatta ord har en särskild betoning) eller pröva singular/plural — i "skumtomte" böjs bara sista delen (skumtomtar). Mellan delarna sätts ibland in ett extra ljud, ofta ett -s-, som i "arbete + dag = arbetsdag" eller "förbättring + förslag = förbättringsförslag"; detta kallas fogemorfem (fog-s). I praktiken kan svenska ord bli mycket långa; ett av de längre orden i SAOL är "realisationsvinstbeskattning" med 28 bokstäver. OSÄKERHET/MYTER: Att "realisationsvinstbeskattning" (28 bokstäver) är det längsta ordet i SAOL stämmer enligt flera källor, men "längsta ordet" beror på vilken ordbok och vilka sammansättningar man räknar med — markeras försiktigt. Det cirkulerar ett påhittat ord på 131 bokstäver om ett spårvägsaktiebolag som påstås vara världens längsta svenska ord; det är en konstruktion för att visa att sammansättningar i teorin kan bli oändligt långa, inte ett vanligt ord, och beskrivs som kuriosa. Många roliga särskrivningsexempel som sprids på nätet (skyltar m.m.) är svåra att verifiera som äkta och presenteras därför som typexempel, inte som dokumenterade fall. Att särskrivning alltid är "fel" är en förenkling — ibland är två separata ord det korrekta; texterna skriver neutralt att huvudregeln är ihopskrivning men att det finns undantag.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.